

Eleccions americanes: embollica, que fa fort

Quan els americans vagen a les urnes, el proper 2 de novembre, s'enfrontaran amb un sistema electoral amb els mateixos defectes que van provocar, ara fa quatre anys, uns resultats molt discutits i que van obligar el Tribunal Suprem a desfer un embull jurídic que va durar 36 llargs dies.

L'any 2002, el Congrés nord-americà va aprovar la llei Help America Vote ("Ajudem Amèrica a Votar"), per ajudar els estats a modernitzar un material de vot cada vegada més antiquat, a establir llistes electorals més rigoroses i a evitar que a cap votant no li fóra negat injustament el dret de vot. Però les reformes més grans encara no estaran en funcionament el 2 de novembre en els estats, de manera que l'escrutini serà molt disputat. Com a conseqüència del retard burocràtic, a banda dels dubtes sobre la precisió i sobre la seguretat de les màquines electròniques, al voltant de 32 milions d'electors de 19 estats continuaran fent servir aparells, les targetes dels quals estan perforades d'una manera tan imprecisa que, a Florida, els responsables de les oficines de vot s'estiraven dels cabells per endevinar les intencions reals dels electors. L'experiència del 2000 fa que tothom estiga sensibilitzat amb les possibles irregularitats, la qual cosa fa preveure que hi haurà molts recursos en acabar-se les eleccions d'enguany. De fet, tant els republicans com els demòcrates han

recorregut contra moltes lleis electorals de diferents estats.

La prioritat més gran de la llei Help America Vote és la de reemplaçar màquines velles, que ja tenen algunes desenes d'anys, per altres de més fiables, que permetran els electors corregir qualsevol errada eventual, i a les autoritats comptar correctament els vots. Però la major part dels crèdits federals aprovats s'han rebut al llarg del mes de juny, i els estats tenen de temps fins al 2006 per posar al dia l'equipament electoral. Es per això que els aparells desacreditats per l'elecció del 2000 encara estaran en funcionament enguany, especialment allà on seria molt important que el recompte fóra precís, és a dir, als estats on George W. Bush i John Kerry lluiten cos a cos.

A Ohio, per exemple, el 72 per cent dels electors inscrits, és a dir, cinc milions de persones, han de fer servir targetes perforades. I vuit estats més en què hi ha molta igualtat entre els dos candidats, encara fan servir tecnologia antiquada. Això afecta, per exemple, a Missouri, a dues terceres parts de l'electorat. A Louisiana i a Pennsilvània, quasi la meitat s'haurien d'accontentar amb una tècnica encara més obsoleta: màquines de palanca mecànica. Aquestes capsas de metall antigues (que donen lloc a errors, són fàcils de manipular i s'espatllen moltes vegades), es fan servir encara als llocs on la batalla serà més ferotge, és a dir, Virgínia occidental, Arkansas i Virgínia.

A escassos dies de les eleccions presidencials, els nord-americans són conscients que podrien ser testimonis d'un embolic juridicoelectoral encara més devastador per a la democràcia que el que es va produir al novembre del 2000.

John Kerry i George W. Bush saluden el públic assistent a l'últim debat presidencial, el passat dijous 14 d'octubre. Les enquestes fetes entre aquells que van veure els tres enfrontaments televisius atorguen la victòria a Kerry. La intenció de vot, però, està molt ajustada.

Siga quin siga el tipus d'equipament utilitzat, hi ha molts pocs estats que hagen aprovat disposicions per començar automàticament un recompte, en cas de litigi. N'hi ha que preveuen una operació parcial; d'altres, una verificació generalitzada a tot el territori. N'hi ha, també, que han aprovat disposicions establint les modalitats i el moment del recompte, però, si més no a Pennsilvània, que és un estat molt disputat, no es disposa encara avui d'un sistema uniforme.

Per recomptar-hi totes les butlletes, cal que un candidat ho sol·licite davant dels 67 tribunals de comtat. I, com que no hi ha una regla a nivell d'estat, cada tribunal té la seua. Hi ha el perill, per tant, que es tornen a produir les mateixes divergències que les que van obligar el Tribunal Suprem a aturar el recompte a Florida, l'any 2000.

Segons un estudi del California Institute of Technology i del MIT, l'any 2000, van haver-hi entre 4 i 6 milions de vots dubtosos, la meitat dels quals com a conseqüència de problemes d'inscripció a les llistes electorals, la qual cosa va impedir injustament que votaren determinats electors. Kay Maxwell, presidenta de la League of Women Voters, considera que aquest és el principal problema latent el 2004. A Pennsilvània, les erra-

**Poden repetir-se
les divergències
que van aturar
el recompte
a Florida el 2000**

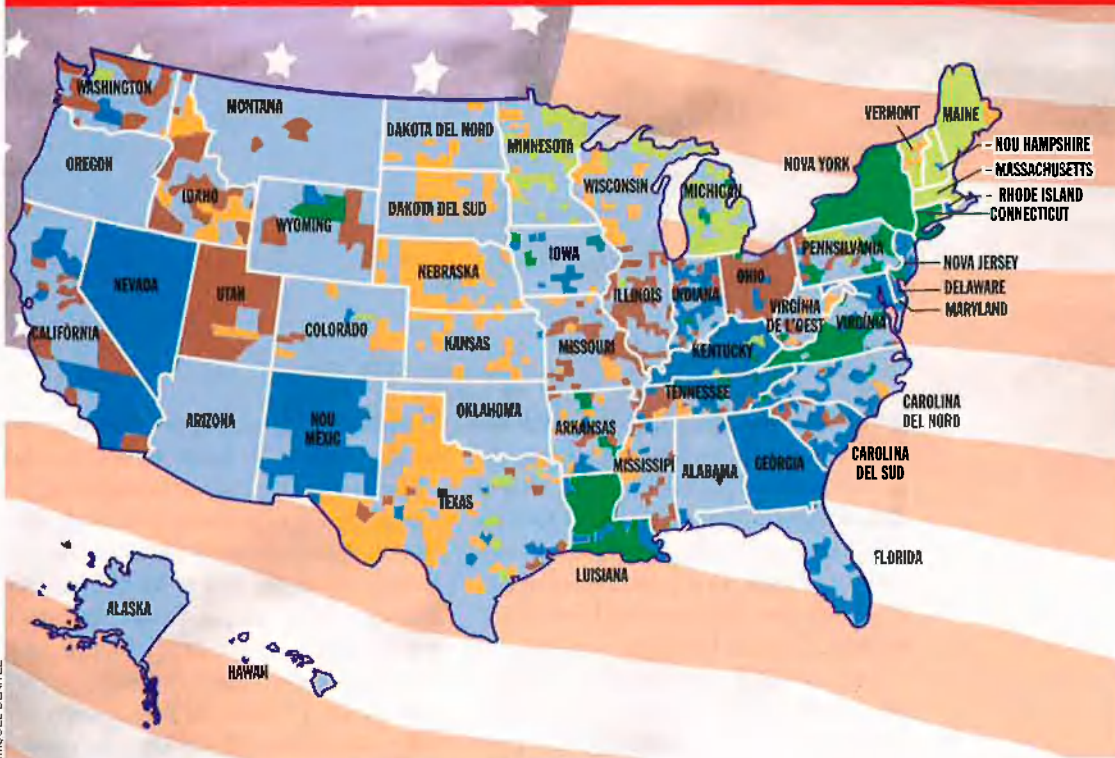
des del sistema han complicat tant el tractament de les noves inscripcions i de les sol·licituds de vot per correspondència que les autoritats poden quedar desbordades. A Minnesota, el nou sistema informàtic té errades com a causa d'unes mínimes diferències entre les informacions que donen els formularis i les informacions que l'estat té arxivades. Les autoritats pensen que aquest problema ha quedat resolt, però hi ha molta gent que dubta que no puga haver-hi altres disfuncions el dia de l'elecció, quan s'inscriuen dos terços dels electors.

Enguany la polèmica gira entorn de la identificació dels electors. En general, els republicans reclamen l'obligació de presentar un document d'identitat per prevenir el frau, mentre que, per als demòcrates, una mesura així exclouria els pobres i les minories, que no tenen permís de conduir, factura d'electricitat

Un país, cinc sistemes de votació

- Màquina electrònica**
L'elector prem, sobre una pantalla tàctil, el partit corresponent a la seva elecció. La màquina memoritza el seu vot.
- Targeta perforada**
L'elector utilitza una punta per perforar una targeta amb el seu vot. Aquesta targeta es llegida per una màquina.
- Lectura òptica**
L'elector marca el seu vot amb un bolígraf sobre una targeta de paper. El recompte es fa automàticament.
- Papereta**
L'elector marca el seu vot amb un bolígraf sobre una targeta de paper. El recompte es fa manualment.
- Palanca**
L'elector acciona la palanca corresponent al seu vot. El vot es comptabilitza per un sistema mecànic.
- Sistema mixt**
No unificat als comtats.

al seu nom, ni altres documents acceptables. Com a solució salomònica, la llei Help America Vote exigeix a l'elector que sol·licite el vot per correspondència que hi adjunte una fotocòpia d'un document que en justifique la identitat, o bé que el vot produeixi aquest document. Els estats tenen plena llibertat d'anar més lluny d'aquestes mesures. Resultat: és impossible trobar un llum enmig d'aquesta selva de reglaments que són vigents arreu del país. Disset estats controlats pels republicans, entre els quals hi ha Florida i Missouri, exigeixen que tots els residents presenten una targeta d'identitat a l'oficina de vot. Com a resposta, el secretari d'Estat de Nou Mèxic va decidir exigir només els mínims estrictes, la qual cosa li va valer un procés judicial dels republicans.

Per als republicans, els milers de nous electors que es van inscriure al llarg de les campanyes de mobilització ho van fer per correspondència, i hauran de sotmetre's a un control d'identitat a les urnes. El fet que, en un cert nombre d'estats indecisos, només determinats electors hauran de justificar la seua identitat suscitarà, segurament, amb raó o sense,

acusacions de discriminació, o una onada de queixes a la justícia, el dia de l'elecció. "Dins del clima actual, una mínima espurna provocarà un enuig general", preveu Doug Chapin, que és el director d'Electionline.org, un portal d'Internet que segueix l'evolució dels materials i de les maneres d'escrutini.

Una de les reformes més populars de la llei Help America Vote fa referència a l'obligació que tenen tots els estats de posar a disposició dels electors una butlleta provisional quan arriben a l'oficina de vot i s'adonen que el seu nom no figura a les llistes electorals. Els que creuen que hi ha un error, com a mínim podran votar i esperar que les autoritats verifiquen els seus drets, després de l'es-

Els republicans exigiran controls d'identitat als votants inscrits per correu

crutini. Però aquest sistema que preveu la reforma ja ha generat molts problemes, com ara la pèrdua de butlletes, les reclamacions de resultats i les batalles jurídiques. "Aquestes butlletes provisionals seran la font de disputa principal, enguany", preveu Ralph Neas, director de la Fundació People for the American Way, una organització que milita a favor d'una reforma de la llei electoral.

Si el vencedor de la cursa a la presidència resulta elegit per una diferència inferior al nombre de vots provisionals, Ion Sancho, interventor electoral del comtat de Leon (Florida), tem que es produeixi una altra vegada la situació de la *débaclé* del 2000, en què molts comtats reclamaven més temps per dur a terme els recomptes, una demanda que serà rebutjada pel secretari d'Estat. "Si ens tornem a trobar amb milions de butlletes d'aquest tipus, ens serà impossible fer les verificacions necessàries dins dels terminis. Ací és on hi haurà les queixes", augura.

Jo Becker
Dan Keating
© The Washington Post
Traducció: Maite Insa